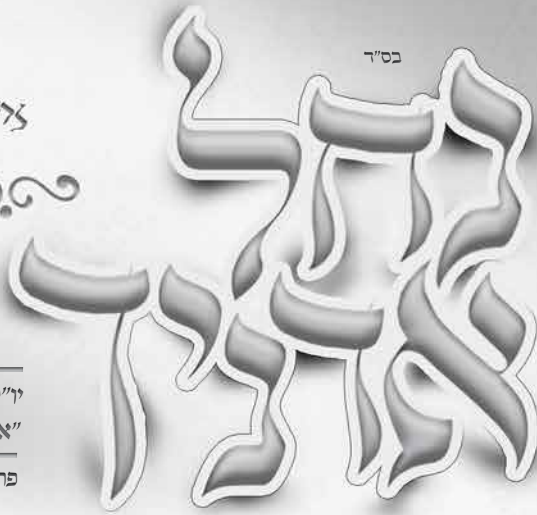

להגות נעים תורה וחסידות
מגדל היוצא מעוד

י"ל ע"י התאהדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' ויקהל - שקלים תשפ"ב • גליון קמ"ב

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

כחמה ויראה

וימלא אותו רוח אלקים בחכמה (שמות לה, לא) היהודי השלם צריך להיות גם ירא שמים וגם חכם, שכן מצינו בפסוק שהרוח אלקים מזוגה בחכמה. (רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

עליית העולמות בשב"ק

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (שמות לה, ג). הכוונה דידוע אשר בימי החול הכל תלוי באתערותא דלתתא, וצריך האדם בעשיית המצוות ומעשים טובים, להשתדל ולפעול שעל ידם יהי עליית העולמות, [אבל בשבת קודש הוא] ממילא בלי שום פעולת ועשיית האדם, וכמו שכתב הבאר מים חיים (פרשת כי תשא) על הפסוק (שמות לא, טו) 'ששת ימים [יעשה מלאכה ובוים השביעי שבת שבתון קדש לה', כל העושה מלאכה ביום השבת מות יומת]', כי כשיתכוון לעשות איתערותא דלתתא, פוגם בזה בכבוד שבת ח"ו, עין שם. וזהו שמרמז הכתוב לא תבערו א"ש וגו', רומז על אש התעוררות דלתתא ביום השבת.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

שפע מזון רוחני

ששת ימים תעשה מלאכה ובוים השביעי יהי לכם קודש (שמות לה, ג). בכל ששת ימי המעשה בא שפע הפרנסה ע"י לבוש של השתדלות האדם בדרך הטבע. אבל ביום השביעי 'יהי לכם קודש' הגשמיות הנקרא 'לכם', (כדאיתא בש"ס ביצה טו) חציו לד' וחציו לכס), יושפע עליכם בבחינת 'קודש', שלא ע"י יגיעת בשר רק בכח קדושת השבת. ואף שגם בכל השבוע השפע נשפע מן השמים, מ"מ בכל ימי המעשה יש הסתר בזה, כי יש חיוב לעשות השתדלות, אבל בשבת יש התגלות שהשפע הוא רק מן השמים. וע"י גלוי זה שמתגלה בשבת, נמשך השפע לכל השבוע כי במשך ימות החול עלולה ההשתדלות לקלקל את צינורות ההשפעה (ע"י נועם אלימלך פ' בחר בשם הוי"ו וזיסא ז"ע). אולם ע"י האמונה שמאמינים ישראל בשבת קודש שכל השפע מאתו ית' הוא, והם שובתים ממלאכה גשמית. ע"י נעשה גלוי דעת למשך כל השבוע, ושוב אין ההשתדלות מקלקלת את צינורות ההשפעה. וזהו מה שמבואר בזה"ק (פ' יתח) שכל ברכות ימי השבוע תלויים ועומדים בשבת קודש.

זה נרמז גם בפרשת שקלים של שבת זו. כי "שקלים" הוא מלשון שקלית, שפירושו לקחת, שפרשה זו משפיעה לנו שנוכל לקחת את ההשפעות טובות מצד הבחינה הרוחנית הנשפעת בשבת קודש. וזהו הרמז במטבע של אש מתחת כסא הכבוד. שעלינו לזכור שכל השפעות הפרנסה באים מן השמים, והכל הוא קודש לד'.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

בדרכי התשובה וחשבון הנפש

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו' רמז לנו הכתוב, שכאשר האיש עושה בנפשו חשבון על כל המצוות ומעש"ט שקיים, ויודע בנפשו שהפרוץ מרובה על העומד, וכיצד ירצה פני מלכו במנחת עני דל כזה, ורוצה לתקן דרכיו מכאן ואילך, לקיים מצוות השי"ת כראוי. והו' "לפקודיהם" לשון "פקודי ד", שעושה חשבון נפשו על ענין הפקודים שהי' עליו לקיים בשלימות, באהבה וביראה, ככל הכתוב בתורה"ק, ומה יעשה לרצות פני קונו.

ואמר הכתוב "ונתנו איש כופר נפשו לד'", נפש הוא לשון רצון, כמו "אם יש את נפשכם" שמעתה ישתדל לעשות את המצוות בכל נפשו לד', כלומה, ברתותא דליבא כראוי.

מהנהגה

נחלי אש בקצירת האומר

להזכיר הפיקדון שיש בקרבנו

כי תשא את ראש בני ישראל. "ראש" נוט' "ר'צון א'בינו ש'בשמים". שכאשר האדם מבקש לרומם את נפשו לקיים רצון אבינו שבשמים, העצה היעוצה "לפקודיהם" לשון "פקדון", דהיינו להזכיר לעצמו שיש בקרבנו פקדון יקה, היא הנקודה הפנימית שטמון וגנוח בכל יהודי.

(כ"ק מרן רבינו הנזר דוד ז"ע)

ואמר עוד "בפקוד אותם", לעשות המצוה בידיעה ברורה שזאת היא פקודה מאת המלך, "רחמנא אמר תקעו". שע"י שידועים שזהו ציווי המלך, ומוכרחים לקיים צו המלך, ע"י שוב לא יחסירו מקיום המצוות, כי יחדירו בנפשם שמוכרחים לקיים כל מצוה בלי שום אמתלא והצטדקות, וזה שמירה גם בעת קטנות המוחין, שלא להחלש ח"ו מקיום המצוות המעשיות.

"ולא יהי בהם נגף בפקוד אותם", שמעתה לא ישמע שוד ושבר ח"ו, כי מכיון שנכניס בלבבנו שפקודה היא מאת המלך ואין מקום לפשרות, ממילא ע"י ימנע מליפול שוב.

"זה יתנו" אל לבם, כמ"ש "והחי יתן אל לבו", כל העובר על הפקודים" ר"ל אף אותם שעברו על פקודי אורייתא, "מחצית השקל", שיש לשבור את שיקול הדעת הפרטי שלו, שגורם לו לעבור על הפקודים, באומרו שאין פגם כ"כ בפעולה זו. גם ירמז "מחצית השקל", "שקל" בגימט' "נפש", ונפש פירושו "רצון", כלומה שישבור את רצונו הפרטי, שזה גרם לו לחטוא, ומעתה יהי' כל שיקולי דעתו "בשקל הקודש", שרק רצון התורה הקדושה ינחה אותו בכל דרכיו.

(כ"ק מרן רבינו הנזר דוד ז"ע)

הזקני הגנה

פלאות התורה מאוצרותיו של הגד"ח ר' זרח רונטל שליט"א

"הקדים שקליהם לשקליו" נס פורים בזכות מחצית השקל עפ"י הספה"ק

שנב שבת זו

ידוע מצדיקים קדושי עליון שהעידו על גודל השתוקקותם להגיע לד' פרשיות, וכמובא מהרה"ק רבי פנחס מקוריץ ז"ע שאמר שהוא מצפה כל השנה על הד' פרשיות שאז יכולין להתראות עם השי"ת!

ומובא באמרי נועם (פ' פקודי ד'ה תנח) ובכנסת ישראל (חזון - ע' לח) שהד' פרשיות הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ה ב"ה [ובספה"ק יש דיעות שונות עיין בקדושת לוי ר"פ כי תשא - ובתולדות אהרן (זיטמיה) ובאור לשמים (פ' עקב א') ובאמרי נועם (פ' פקודי) ובמגן אברהם (טריסק) (ד' פרשיות), ובשפתי חן הקדמה א' באריכות סדר כל האותיות].

שקילת שקליהם - צדקה דקליפה

מובא בכתב סופר במגילת אסתר (א, ג) שמביא בתוספת ביאור את דברי היערות דבש (ברוכי ז' אדר - ודוש אחרון) שאומר חידוש נפלא. שהעשרת אלפים כנר כסף שביקש המן לשקול על ידי עושי המלאכה להביא אל גנוי המלך, לא היה כדי שיכנסו באוצרות גנוי המלך, אלא כיון שעברו כבר שבעים שנה שבני ישראל לא נתנו מחצית השקל, וכן לא היה מצד בני ישראל השתדלות בעניני בית המקדש - בדק הבית ובכלי השרת שבמקדש ובבגדי כהונה וכו', (שהרי בשקלים לתיקוני בדק הבית, שהיה בזה הוצאות רבות) וכיון שלא היה עבודת ביהמ"ק היה חסר לבני" זכות זו.

והתחכם אותו רשע המן ויאמר בלבו, שהיות וכלי המקדש היו גנוזים באוצרות של אחשוורוש, כמובא בתרגום שני ובאסתר"ר (פ"ג) ושמו"ר (ט, טו) שהיו לאחשוורוש אלף שמונים אוצרות, וכל יום מהמאה ושמונים יום של המעשה פתח לפניהם ששה אוצרות חדשים כאשר אין אוצר אחד דומה לשני. ובילקוט מעם לועז (א, ט) מביא בשם הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל שהיו לאחשוורוש 5400 כלים (ג) מכלי ביהמ"ק, וכל יום היה מוציא להראות שלשים כלים מכלי ביהמ"ק, כך שבמשך ה 180 יום, הוציא את כל ה-5400 כלי ביהמ"ק.

ועל כן ביקש המן הרשע שאלו העשרת אלפים כנר כסף שהוא נותן יהיו "להביא אל גנוי המלך ביהודים", פירוש שישתמשו עממם רק לצורך מה שגנוז אצל המלך לבדק בית אוצרות היהודים הגנובים, שיעשה עם זה צדקה דסטרא אחרא, שיהיה זה לעומת זה ממה שבני" מנדבים מחצית השקל מצד הקדושה. ובכסף זה רצה הרשע שישכרו אנשים שיטפלו באוצרות ומקדשי הגוילים - הכלים והבגדי כהונה. וכיון שהגמ' בב"ב אומרת שגם אומות העולם יכולים לתת צדקה שתגן עליהם (כ' צדקה תרומם גו'), ומאיך כיון שבני" באותם שנים לא נתנו מחצית השקל, א"כ יהיה לצד הס"א כח גדול יותר ר"ל מכלל"י.

טעה שכנוי מחשבה טובה מצרפה למעשה

והנה לפי"א א"ש נפלא מה שמובא בתוס' במגילה טז ע"א שהעשרת אלפים כנר כסף שנתן המן הרשע, היו בחשבון של מחצית השקל של כל השישים ריבוא בני ישראל שיצאו ממצרים.

המשך בעמוד ב' <<<

”אור פניך עלינו אדון נשא”

הביאור בזה נראה דהנה בשום לב על ענין המזמור הזה נראה דאינו עוסק כלל מענין שב"ק והוא כולו מתחילתו ועד סופו אמונה צרופה בהש"ת, אלא דע"י אמירת המזמור והאמונה של כל איש ישראל "להגיד כי ישר ה' צורי ולא עוולתה בוי" ומקבלים הנהגת השי"ת בתמימות הוא הגורם להנכעה ושפלות, ועי"ז זוכים לקבל הכתרים. ויש שרמזו זאת במה שאומרים "שומרי חוקי המה מעידים", פי' דע"י שמירת השבת זוכים ל"מה מעידים" **מלשון עדי - תנשיט**, דהיינו שמקבלים את הכתרים.

העירוני לדברי **האהבת שלום** שפי' את הנאמר בפרשתן ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, ד"ויקהל" בגי' מקו"ה, דכאשר בני" נקהלים ומתאספים יחד הרי זה גורם לטוהר נמקוה. וכידוע מגדולי הצדיקים שכאשר לא עלתה בידם לטבול במקוה טהרה היו מכניסים עצמם בין יהודים, והיו מכוונים ליבם לשם טהרה. וי"ל הביאור בזה, דכאשר יהודי מרגיש שהוא רק מחצית ואינו שלם כי אם יחד עם כלל ישראל, היא טהרה גדולה עד מאד, וזה גם היה התקון לחטא העגל שהחזיקו עצמם למחצית ותחזקו להיות אגודה אחת. ולכן ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, וכמאמר הבעש"ט הק' דיש עולם הנקרא כל ישראל, וכאשר יהודי מאחד עצמו עם כל ישראל זוכה להיכנס לעולם הנ"ל, שם לא פגם החטא. ויש לומר בדרך רמז שלאחר שאנו אומרים בואי כלה - ומכניעים עצמנו בכפיפת הראש בתוך כל ישראל, וכן אומרים "מזמור שיר ליום השבת" ומקבלים על עצמנו הנהגת השי"ת בתמימות, הרי אנו זוכים לקבל הכתרים בעת ההיא. ולכן מ'מזמור שיר ליום השבת, ר"ת "למשה".

וזו שאומרים בפיט "אור פניך עלינו אדון נשא", שזוכה לקבל שוב אור פני השי"ת שהם כתרי ההוד של נעשה ונשמע, וזה ע"י "ושקל אשא בבית נכון ונישא", שע"י שכל"א נותן מחצית השקל לדעת שאין לו שלימות מעצמו אלא ע"י אחדות עם כלל ישראל, וכן ע"י אמירת המאה ברכות שהם כנגד המאה אדנים שנעשו מהמחצית השקל, זוכין לומר "ברוך אתה" בלשון נוכח, וממילא זוכין לאור פני השי"ת.

עומדים אנו בשבת ראשונה של ה' פרשיות, והרה"ק רבי **פנחס מקאריץ** זיע"א היה רגיל לומר שהוא נכסף ומצפה עד מאד לד' פרשיות, **שבהם הוא מתראה עם השי"ת**. ויש לדעת גדול הזמן ולוואי שנוכה אף אנו להתראות עם השי"ת, והנה בכל יום ויום זוכה כל איש ישראל לדרגה זו שמתראה עם השי"ת, וזה בשעה שיהודי מברך ברכה, וידוע שהמאה ברכות שתקן דוד המלך ע"ה הם כנגד מאה אדנים של המשכן, וע"י ברכה בכונה זוכין להשרות השכינה בליבנו, ואם ח"ו להיפך הרי מלבד היות הברכה בלי השראת השכינה הוא מוציא ש"ש לבטלה, וע"כ יש להשתדל שלכה"פ ברכה ראשונה של היום תהיה בכונה הראויה. וכאשר מברכים בכונה אפשר לזכות לדרגה זו של נוכח פני ה', דהא נוסח הברכה היא ברוך "אתה" ה' לשון נוכח, והכוונה כנ"ל דזוכין ע"י ברכה ראויה להיות נוכח פני ה'. ובספרה"ק **עבודת ישראל** כתב לרמז דכתב (תהילים קי, י) אתה כהן לעולם, וכהן הוא מלשון חסד וחסד גדול עשה עמנו השי"ת בצוותו אותנו לברכו בלשון "אתה" - לשון נוכח, כדבר איש אל רעהו. ועכ"פ מזה נלמד, שע"י המאב ברכות זוכים להשראת השכינה נגד עינינו.

ומלבד מה שזוכין בשבתות אלו להיות נוכח פני ה', זוכין בכל שבת אף למאור פנים ע"י הכתרים שמשרע"ה מחזיר לכל אחד מיישראל בהגיע שבע"ב, וכמו שפי' בספרה"ק (אגרא דכלה וכו'), עה"פ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, ד"עדת" הוא מלשון עדי ותנשיט, וכמ"ש ויתנצלו בני" את עדיים מהר חורב, דאף בשעה שניטלו הכתרים מיישראל משה קיבלם, ומחזירים להם בכל שב"ק ועי"ז חוזר להם המאור פנים, דשבת לא נפגמה ע"י החטא, וכמו שפי' השפ"א על מה שאומרים "זכור ושמור להקם", דאיתא במדרש דבשעה ששבר משרע"ה את הלוחות אזי מקום הלוח שכתוב בו שמירת שבת נשאר בשלמותו, לרמז כנ"ל דהשבת לא נפגמה ע"י החטא. ומובא מהמקובלים **דמ'מזמור שיר ליום השבת ר"ת למשה**, לרמז דבשעה שאומרים מזמור שיר ליום השבת עומד משה ומחזיר הכתרים לישראל.

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ערבי נחל

בשבת נהנים מאור העליון

מחלוקת, שמרמז לאש, רצ"ל לא יהיה מחלוקת, ע"י ביום השבת, שנשמור שבת יהיה שלום, על דרך (רש"י בראשית ב, ב) בא שבת בא מנוחה. (ליקוטי מהרי"ל)

זהירות בשבת ביותר מכעס

וירמזו עוה, בכל מושבותיכם ביום כו'. הוא מרמז **אזהרה לאדם על הכעס**, כמבואר במקובלים שעל ידי הכעס מרתיח גופו באש היסודי שבנפשו וגופו, והנה קיי"ל שמותר לכעוס על עוברי רצונו ית', ובאם יודע ורואה שעושים דברים שאינם מהוגנים אזי מצוה לכעוס ולזה נבראת המדה הלזו, רק כתבו חכמי המוסר שזה צריך להיות ביישוב הדעת, שיתיישב בדעתו מקודם שלא יבוא הכעס בלבו ויבוא לכלל טעות ח"ו, מי לנו גדול מאדון הנביאים, ומהלל ראש הנשיאים כידוע מעניינים, רק יראה להם בפיו ובאיבריו כאלו כועס ומתקצף, אבל לא יהיה הכעס בלבנו, ונ"ל שגם זה הוא זקא בימי החול, אבל ביום השבת מבואר בזהר (ח"ב ר"ז ע"ג) שצריך להראות לכל חדות לבבו ושמתחו בה' הנותן מתנה כזו לישראל, ובאם אינו מראה בפועל החדוה, אזי ח"ו המלאכים מסתלקין עיין בזה, וזהו שרמזה התורה **לא תבערו אש הכעס, אפילו בכל מושבותיכם עם כל היישוב הדעת שבעולם** ולצורך מצוה שמתור בימי החול ולמצוה יחשב, שאני שבת קודש דצריך לאיתערר בחדוה דוקא, ח"ש ביום השבת, לדייק דבחול מותר ולמצוה יחשב, נ"ל.

(אגרא דכלה)

בפסוק לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ואמרו חז"ל (שבת כ"א) בכל מושבותיכם אי אתה מבעיר אבל אתה מבעיר במדורות בית המוקד. כי נודע ליודעים זה שאנו מברכין על אור הנר במוצאי שבת, לפי שבשבת אין אנו נהנין מאור המגושם התחתון הבא מעצים ונה, כי אם נשמותינו והשכל והצורה שלנו נהנין ומתענגין באור המאיר ובא מאור העליון דוגמת עולם הבא כי שבת אחד משישים לעולם הבא כמאמר חז"ל (ברכות נ"ד) ועל כן במוצאי שבת שאנו חוזרין ליהנות מאור המגושם התחתון אנו מברכים עליה בורא מאורי האש כלומר שזה הוא מאור האש ולא מאור העליון. והנה זה האור המגושם נקרא על שם מושב התחתון שלנו שזה מקומו ויסודו באבן דומם ובשאר דברים התחתונים. ועל כן אמר הכתוב (שמות ל"ה, ג) לא תבערו אש בכל מושבותיהם ביום השבת, כלומר לא תבערו האש אשר בכל מושבותיכם ביום השבת, זה האור התחתון המגושם. ואמרו חז"ל **הטעם כי אבל אתה מבעיר במדורות בית המוקד המאיר ובא מעצמו מאור העליון**.

(באר מים חיים - בא)

שלא יהיה דליקה ומחלוקת

לא תבערו אש וכו' [לה, ג]. נראה לי על דרך מאמר חז"ל (שבת ק"ט) אין הדליקה מצויה רח"ל אלא במקום חלול שבת. וי"ל פירוש הפסוק לא תבערו אש בכל מושבותיכם, דהיינו **שלא יהיה דליקה**, ע"י מה, ביום השבת, ע"י שנהיה שומרי שבת לא יהיה דליקה. עוד נראה לי, שלא יהיה

הנה אחשוורש הרשע אמר להמן **הכסף נתון לך**, שהם ידעו שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, שאם יש רצון וכיסופים טובי אע"פ שלא נתנו בפועל, נחשב שקיימו המצוה כן. וממילא א"ל אחשוורש "הכסף נתון לך" ואינך צריך לתת הכסף בפועל, וכבר עי"ז יצאת ידי חובה ע"י המחשבה בלבד. אבל כמובן שטעו בזה טעות גדולה כיון שענין המחשבה טובה והכיסופים היו רק מתנה מיוחדת לעם ישראל שבפנימיותם הם טובים ורוצים באמת לעשות רצונו ית' והמניעה רק חיצונית, ולכן ג"כ נחשב להם למצוה בשלימות. אבל המן הרשע העמלקי שבכלל לא חשב באמת לשפץ כלי המקדש לשם מצוה, ועוד למעשה לא נתן כלום אז בודאי שאין בזה ממש.

הקדמת שקלי ישראל בכח ההשתוקקות

ומוסיף החתם סופר על מה שאומר ריש לקיש במגילה גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם **שעתידי המן לשקול שקלים על ישראל**, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו. דנתן באחד באדר משמיעין על השקלים. והקשו הראשונים מדוע צריך להביא ריש לקיש את המשנה בשקלים שהקדימו בא' אדר את השקלים לשקלי המן, הרי המן שקל את אותם השקלים של העשרת אלפים ככר כסף ב"ג ניסן, וכבר מר"ח ניסן מתחילים להביא מהתרומות החדשות של המחצית השקל. וכן מוסיף החת"ס קושיא וכי אם יעמוד איזה רשע בחודש שבט ויתן שקלים וכי נחשב שהוא הקדים את כלל".

אלא אומר החת"ס שאין הכונה הקדמה בזמן, אלא הקדמה בחשיבות. שכיון שמצוות קריאת פרשת מחצית השקל בזמן שאין בית המקדש נעשית ע"י התעוררות געגועים וכיסופים שנוכל לקיים נתינת השקלים בפועל, [וכן בזמן ביהמ"ק היו משמיעים על השקלים בא' אדר שכל"א יתנון לקיים מתוך נדבת הלב], לכן נחשב שבני" הקדימו. שמה שהמן הגוי נותן אינו נתינה אמיתית אלא עם פניות לצורך הניצחון ר"ל על בני" בלי שום אמת, משא"כ שקלי בני" קודמים במעלתן בגלל ההשתוקקות והכיסופים והרצון שבאמת יוכלו לקיים המצוה.

ועוד יותר מוסיף החת"ס שלפי החשבון הפשוט עשרת אלפים ככר כסף הוא פי מאה ממחצית השקל של בני". שס"ה 60 ריבוא מחצית השקל יוצא רק מאה ככר כסף. אלא ההשתוקקות והכיסופים על שעדיין אין יכולים לקיים המצוה מכפר ופועל מאה פעמים יותר ממה שכיפר נתינת המחצית השקל בפועל, וע"כ חשב לתת עשרת אלפים ככר כסף שיהיה משקל נגד לרצונות המחצית השקל של בני".

מרבין בשמחה על עבודת ביהמ"ק

ונסיים בגמ' בתענית כט ע"א אמר ר' יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר, מרבין בשמחה. שלכאורה צריך להבין, מהו הכשם שנכנס וכו' שמשמע שיש איזה קשר ודמיון בין חודש אב לאדר. ומבאר השפ"א (תמ"א, תרמ"ה, ובחידושי עמ"ס תענית) שכוונת הגמ' ללמדנו, שאין שמחת חודש אדר רק על הניסים שנעשו בחודש זה בימי מרדכי ואסתר, אלא כשם שמיעוט השמחה בחודש אב קשור לביטול ומיעוט עבודת ביהמ"ק, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה שבוודש זה היו משמיעים על השקלים, שכל בני" עי"ז היה להם חלק ושייכות לקרבנות ציבור שהתחילו להקריב בא' ניסן מהתרומות האלו.

והנה הגמ' בשבת אומרת שכל מצוה שעשו אותה בתחילה בשמחה עדיין עושים אותה בשמחה, והנה מובא במדרש (במדבר רבה יב, טז) שכל בני" שמחו במלאכת המשכן והביאו בשמחה ובזריזות כל נדבה וכו'. וכן כל שנה ג"כ בזמן בית ראשון קודם נס פורים, כשהיו מתנדבים למשכן ולבית המקדש בחודש אדר, היו מרבין בו בשמחה, וע"כ בשבת שקלים שקוראין בתורה על נדבת השקלים, נמשך שמחה גדולה ונפלאה בלבבות בני".

נערך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

מלאכת מחשבת (א)

1) פעולה שאינה קלוקל ואינה תיקון: יש לחלק כך בדמלאכות שעיקרן תיקון כגון כותב לא בעיני תיקון חיובי דעצם הכתב הוא תיקון ורק אם יש לקלוקל חיובי אז יש פטור מקלוקל, אבל מלאכות שהם מעשה השחתה כגון קורע או סותר אז צריך שיהא תיקון חיובי (מרכבת המשנה).

2) דבר העומד להיקרע ולהתקלקל: אף דבר שעומד להתקלקל כגון נייר שע"ג בשר (עטיפת נקיק), אפ"ה קריעתו נחשב כקלוקל, אף שבא עתה על תיקונו (חז"א סי' ס"א ס"ק ב).

3) קלוקל שיש תועלת: יש לחלק לכמה אופנים, אם התיקון בגוף החפץ שבו נעשתה המלאכה י"א שאם תיקונו יתר על קלוקלו ה"ז תיקון (תוס' רשב"א ר"ן), וי"א דבכל אופן שיש איזה תיקון נחשב כתיקון (רש"י והרשב"ם). אם התיקון נובע מקלוקל אך התיקון אינה בגוף המלאכה כגון הקורע מעטפה להוציא את המכתב שבתוכה, י"א דנידון זה תלוי במחלקות התנאים במלשאצ"ל (כמו שיחבר לקמן), (כן ס"ל לה"י רשב"א רמב"ן), וי"א דגם זה שאינה בגוף המלאכה נחשב כתיקון. ותיקון שאינה נובע מהקלוקל, כגון החופר גומא וא"צ אלא לעפרה, פטור דאף שהוא עושה זאת כדי להשתמש בעפר, מ"מ הית ואין זה נובע מהמלאכה לכו"ע פטור (כן הסביר בס' נתיבות שלום שהרבה מהדברים כאן נלקחו משם ומספר אורחות שבת).

4) שבת מנוול: אדם שננעל בחדר ואין אפשרות להוציא משם אלא ע"י שברית מנוול, יש לחלק כך, אם המנועול שבור וגם בימות החול היה שבור ע"מ לתקנו, אין זה מקלוקל דהוי כסותר ע"מ לבנות. אך אם המנועול תקין אלא שאבד המפתח ובימות החול היה ממתין עד שיובא לו המפתח ובשבת אין לו, אפשר נחשב כמקלוקל ואין זה ע"מ לבנות אף שהוא עתיד ליתן מנועול חדש במקום המנועול השבור, שהרי אין סותר ע"מ לבנות יותר מבתחילה, וכיון דנחשב כמקלוקל יש להתיר במקום צורך גדול בזה.

אופני היתר: יש דברים שהתירו לנו חז"ל אף לכתחילה לעשות מלאכות קלוקל והשחתה כגון לקרוע נייר עטיפה של מיני מאכל שברצונו לאכול בו ביום או לשובר חבית לאכול היום מה שבתוכה (אך הותר מטעם דמקלוקל לצורך שבת דייקון בבה"ל ריש סיפון ש"ד ולא הסכימו הפוסקים למשמעות בשר"י דמקלוקל הותר אלא מטעם מה שמוכר בתוספתא קורע אדם עור שיע' תבית דהכל בטל לגבי אוכל).

לקרוע אריזות מתנות ומשחקים: י"א דלא הותר אלא באריזות של אוכל דכל מטרותו להגיע לאוכל, ואוכל אינו דבר של קיימא שיחשב בכלל בונה, ואת האריזות העוטפים את המזון קורע הוא דרך השחתה א"כ לא שייך בזה שם מלאכה משא"כ במעטפות וה"ה אריזות של מתנות שהוא דבר של קיימא אסור לפלס הדרך אליו ע"י קריעה אפ"י דרך השחתה כמו שאסרו במעטפה (פרי"ח לגבי מעטפה וכן ס"ל בא"א מנוטשטפ ש"ת רב פעלים), וי"א דכמו שהותר לקרוע נייר עטיפה של מאכל כמ"כ הותר אף לקרוע אריזות וכו' של משחקים ומתנות (שש"כ בשם הרבה פוסקים שחולקים על חיודש של הפרי"ח).

ע"י נכרי: כאמור לעיל דמלאכת קלוקל יש איסור דרבנן, לכן מצאנו מחלוקת אחרונים באופן שנאבד המפתח של הארון קודש האם הותר ע"י נכרי לפותחו, י"א דמותו (בה"ח וטעמו דמקלוקל הוי שבות וע"י נכרי שבות והותר שבות דשבת לצורך מצוה אך אם יש ס"ת עדיף), וי"א דאסור (ש"ת ודע אמת דס"ל דלא הוי מקלוקל אלא תיקון שיכול להוציא ס"ת ויש בזה חשש מה"ת ולא הותר ע"י נכרי).

בפרשתינו מצינו שנסמכה פרשת שבת למלאכת המשכן, ובפרשת המשכן נאמר "מלאכת מחשבת", מזה ילפינן שאף בשבת רק מלאכת מחשבת נאסרה (רש"י ביצה י"ג) ומיסוד זה מסתעפים הרבה כללים ויסודות בהלכות שבת, ע"כ נעסוק השבוע בכללים אלו ובדינים המסתעפים מזה.

הקדמה: היות ומדין תורה לא נאסרה אלא מלאכת מחשבת, יוצא שיש כמה מלאכות שלא נאסרו מה"ת כגון מלאכה שא"צ לגופה, כלאחר יד (שינוי), אינו מתכוין, מקלוקל, ומתעסק. אבל מתוכם יש הרבה אופנים שעדיין יש עליו איסור דרבנן כמו שיתבאר, והיות ופרטי דיני רבים לא נפרט כל הפרטים אלא מקצתן ורק נחדד יותר את הכללים בעז"ה.

א) מלאכה כלאחר יד (שינוי): מקורו: מצינו בכמה מקומות בש"ס העושה מלאכה כלאח"י פטור מה"ת, לגבי מלאכת הוצאה אם הוציא ברגלו או בפיו (שבת צ"ב), לגבי קוצר בזרק אבן על עץ דקל והשיר תמרים (שבת ע"ג), וכן לגבי כותב בשמאל דאין דרך כתיבה (קפ). וטעם הפטור לא התפרש בגמ' ובראשונים וי"א שזה מטעם מלאכת מחשבת (ש"ע אבן העזר ק"ג ח"מ ס"ה) ומטעם זה כשר בדיעבד גט שנכתב בשמאל דאין בו דין של מלאכת מחשבת, וכאמור לעיל אף שאין איסור מה"ת מ"מ יש בו איסור דרבנן, ויש אופנים שאף איסור דרבנן אין, כגון לדרך פלפלין בקתא דסכינא דהוי שינוי גדול וכן למצוץ ענבים בפיו בשבת כיון שהוא שינוי גמור (ויש חולקים ע"י) וכל כיו"ב.

גדרו: כל אופן שעושה את המלאכה שאין הרגילות לעשות כך המלאכה נחשב כשינוי ואף באופן שאין שינוי ב"תוצאה" והיא נעשתה כראוי נחשב כשינוי (אגלי טל פתיחה אות ג וכן סתימת הפוסקים). ויש שהחמירו בזה (ש"ת מהר"ח א"ח ס"א) וס"ל דכל שאין שינוי בתוצאה לא נחשב כשינוי ומיירי שם לגבי להניח קדירה לבשל בשינוי.

דוגמאות: כל שינוי "איכותי" כגון תולש נוצה מן העוף ביד ולא בכלי (מ"ב ש"ס), [אבל תולש ציפין שע"ג עור השפתיים אינו נחשב כשינוי כיון דדרך לתולשו גם ביד וגם ע"י שינוי], וכן באופן שהדרך לעשותו בכלי מסוים ועשאה בכלי אחר. המדליק את האור ע"י מרפקו או ע"י כתיפו ה"ז שינוי אף שאין שינוי בתוצאה (א"ט ה"ל), אך אם הדרך להדליק מכשיר ברגל אינו נחשב כשינוי, ויש לזון אם הותקנה בבנין מנורה הנדלקת כאשר אדם נכנס אליו אם נחשב כשינוי כעת (יעין במאור השבת ח"ד סי' ט), הכותב בשמאל נחשב כשינוי אך הכותב ע"י הנחת חותמת אף שעשה ביד שמאל חייב היות ואין צריכה אימון היד ודרך לעשותו אף בשמאל. אבל אם פעולת השינוי הוא קל אינו נחשב כשינוי

(כן יש להוכיח לכ' מגמ' שבת דף ק"ב. בטלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואם כבתה, כבתה, ובכ"י כתב דמיירי אף באופן שמוכין לבנותו ופי' הרמב"ן היתיר מטעם משאצ"ל ורק ל"ש מותר מנואר דאף דדרך אדם לבנות אש ע"י נענוע הטלית בחוק מ"מ גם כאשר עשה זאת ע"י תנועה של פשיטה ולבישה ה"ז נחשב כאורחוי). וצ"ע מה הגדר של שינוי קל.

ב) מקלוקל: מקורו: בגמ' (שבת ק"ו) איתא כל המקלוקלין פטורין ואסורין מדרבנן וטעם הפטור מנואר בגמ' (תנינא) משום דמלאכת מחשבת אסרה תורה היינו דמלאכה שאינה מתקנת רק מקלוקלת אינה מלאכת מחשבת. גדרו: כל העושה מלאכה בשבת באופן שהוא מקלוקל כגון סותר בית או מוחק ולא לצורך תיקון נחשב כמקלוקל שפטור מה"ת ואסור מדרבנן.

יש כמה אופנים שדנו הפוסקים האם נחשב כמקלוקל וכדלהלן:

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

ביומו תתן שכרו לשדכן

שאלה כאשר אדם אירס את אחד מילדיו למזל טוב, וכמוכן שצריך לשלם לשדכן, ושאלת השאלה, האם השדכן נקרא פועל, ואז צריך לשלם לו ביומו, גם אם צריך לשלם לו ביומו, מתי הוא הזמן שצריך לשלם לשדכן, האם בווראט, בתנאים, או בחתונה?

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: כשאין מלח על השולחן, האם יש ענין לטבול את הלחם בסלט, ואם כן באיזה?

תשובה: הטעם שצריך להביא מלח לשולחן, מבואר ברש"י (ברכות דף מ ע"א) וכן הוא בשו"ע הרב (סימן קס"ח הובא במשנ"ב ס"ק ב) משום כבוד הברכה, שכיון שרוצה לאכול את הפת עם מלח או ליפתו, כבוד הברכה שגם אכילה הראשונה שעליה מברך תהיה בטעם.

ובלבוש (ס"ה) הוסיף, משום שהשולחן נקרא מזבח, וכתוב ביה במזבח (ויקרא ב' י) "על כל קרבנך תקריב מלח", והתם הוי טעמא כדי להטעים הבשר שלא יהא תפל בלי טעם, לכך אנו מטעימין גם כן פרוסת הבציעה לברכה. ואף על גב דבמזבח היה דוקא מלח, אנו נוטלין שאר מיני לפתן גם כן, משום דגבי מזבח היו הקרבנות בשר ואין דבר שמטעים הבשר יותר מן המלח, אבל פרוסת הבציעה היא לחם, וכל שאר מיני לפתן מטעימים אותו כמו המלח לבשר. ולפי זה אם הלחם מוטעם, והוא נאכל גם בלי מלח ובלי ליפתו, אין צריך להשים מלח, ולא ליפתו.

אמנם כתב הרמ"א שגם באופן שאינו צריך מלח, מכל מקום ישים מלח מכמה טעמים.

א. כי השולחן דומה למזבח [כאשר נתן לעני זה מכפר עליו] והאכילה קרבן [כאשר אוכל שיהיה בריא וחזק לעבודת השם, משנ"ב]. ונאמר "על כל קרבנך תקריב מלח". [ולכאורה לטעם זה היה ראוי ליטול מעט מלח ביד ולהניח על הפת וכמו שהיו עושים הכהנים במליחת הקרבנות, כדאיתא ביחזקאל (מג) שה' והשליכו הכהנים עליהם מלח"].

ב. המלח מגן מן הפורעניות, וכדאיתא במדרש כשישראל יושבים וממתינים זה את זה עד שיטלו ידיהם והם בלא מצוות, השטן מקטרג עליהם, וברית מלח מגן עליהם. [ועיין בשו"ת משנה הלכות (ח"י סימן מה) כמה ביאורים בדברי מדרש זה, מה מקטרג השטן, ואין ברית המלח מגן על הקטרוג]. ולשון הלבוש ואמרו במדרש אם יש מלח על השולחן לפת בו הפת של ברכה, נעשה השולחן מזבח כפרה ומגין על הפורענות. שבזכות המלח, השולחן מכפר ומגן על הפורענות.

ג. כתב המשנה ברורה (ס"ק ז) בשם המקובלים שיש לטבול פרוסת המוציא במלח ג' פעמים. ומקור הדברים הוא בדברי האר"י (שער המצוות פרוסת עקב דף מ ע"ב) ושם כתב הדטעם לטבילה זו היא להמתיק הגבורות (המלוח) עם החסדים (הלחם). ומסלק הסטרא אחרא מהשולחן, והוסיף בכף החיים (ס"ק ז) שעל ידי זה מתקן חי צומח דומם, שאדם הוא חי, והלחם הוא צומח, והמלח הוא דומם.

והנה יש נוהגים כשאין מלח על השולחן, מטבילין את הלחם עם לפתו, ולכאורה טעמם, שכיון שברוך כלל אוכלים את הלחם עם לפתו, אם כן גם זה מכבוד הברכה שייטבילו בלפתו, ולפי זה יטבילו בלפתו החביב עליהם, כיון שזה מכבוד הברכה להטעים את הפת.

אבל אם הלחמניה היא גם טעימה וחביבה בלא לפתו, לכאורה אין תועלת בטבילה בסלטים, ויתכן שאם המלח מורגש היטב, יש בזה ענין, שגם זה אולי נחשב למלח, וצ"ע.

ויותר טוב לטבול את הלחמניה בתוך הלחם עצמו, כמו שכתב בכף החיים (שם ס"ק ז) אם אין לו מלח נראה דיטבול פרוסת המוציא בלחם עצמו ג' ויכוין להמתיק ג' גבורות בג' חסדים בכל טיבול, והטעם משום דהלחם אותיות מלח, יעו"ש.

ניתן לשלוח תשובות לשאלות, לפקס 02-5812753 ולדא"ל a66136133@gmail.com ובתיבת המערכת, תשובות מתמצות בכתב ברור וקריא

הזריות נקודת היהדות

בפרשתינו הובא הענין אשר **"הנשיאים הביאו"** (לה, כו) ובמדרש א"י מצאנו (מפד"ר יב טו) דלפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם ולכן כתיב **"הנשיאים חסר יו"ד**. ואף שנתכוננו להשלים את כל החסר, העידו רז"ל שהי' בזה פגם.

ופשט לזה מתאמרא בשם החידושי הרי"ם והובא בספה"ק **שפתי צדיק** בשם זקינו ז"ע כי אות יו"ד היא מרמזת על **נקודת היהדות**, ורמזו הכתוב שבלא מעלת הזריות חסר נקודת היהדות. והאמרי **אמת** כתב בשם זקינו ז"ע כי מרמז ע"ז בעיקר היהדות היא התכללות והתאחדות בתוך כלל ישראל, ואע"פ שרצו להביא לבסוף להשלים את החסר המלאכה, אעפ"כ הקמת המשכן ע"י אחדות עדיפא, והי' להם להביא את נדבתם בתוך כלל ישראל, ולא בנפרד מכלל ישראל. ובסוחר נקודת ההתבטלות הרי שחסר נקודת היהדות.

ושייכות מיוחדת יש לענין זה בחודש אדר. דא"ל **בתניא** (פרק כ"ז) דהזריות והשמחה שניהם באים מיסוד האש, ואם קונה את מידת השמחה, בניקל יוכל לקנות את מידת הזריות. ובחודש הזה אשר מרבין אנו בשמחה, נוכל להשיגה ע"י דביקות במטרת קניית מידת הזריות. ובמסילת ישרים כתב דפעולה חיצינית בזריות נקל יותר להאחז בה, ממת השמחה שהיא דבר פנימי.

ובדרך צחות יש לומר, מה שאנו אומרים ב'אב הרחמים', **"ויגער ביצר הרע מן הנשיאים"**. דיגער באותו יצה"ר שנרמז בנדבת הנשיאים, שנתעצלו ונחסר אות משמם. וזהו ויציל נפשותינו מן השעות הרעות, מאותם הקמים בשעה מאוחרת, מחמת עצלותם, באותו שטן אנו מבקשים כי הבורא יגער בו, ויע"ז יחון אותנו הבורא לפליטת עולמים.

ונהגה, הקמת המשכן היה ע"י **בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה**. ועימו במלאכה **אהליב בן אחיסמן למטה דן**, ושבת יהודה היו מהמיוחדים בזריות **כנחשון בן עמינדב**, כי שבת יהודה היו מיוחדים בכח האש והגבורה. ועימו בשותפות אהליב ממטה דן, שכאמור לא הצטיינו נשגבות במעלה זו, מצד יסוד העפר המונע את הזריות. והענין שרצו לרמז כי הקמת המשכן צריך ליבנות מהגיבורים והחלשים יחד, וע"כ בחור דוקא בב' השבטים האלו הורוה כי עבודת הקודש היא אף לפחותים. שגם הם יוכלו להשיג מעלת הזריות, ע"י שישברו את טבעם, וכ"כ ברש"י (לה, טז) ואהליאב משבט דן מן הירודין שבשבטים מבני השפחות. והשווה המקום בצלאל למלאכת המשכן הוא מגדולי השבטים לקיים מה שנאמר (איוב, לה, טו) ולא ניכר שוע לפני דל.

(טפ"י דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

כיצד באים לאהבת ה'

"אתה צודק מאוד", מחייך ר' לייב, "ואסביר לך. האם ניסית פעם להסביר לאדם הגר במקום יישוב מהו אריה? אתה יכול לצייר לתאר לבאר בכל מיני אופנים ודוגמאות מהו אריה, כמה שהוא נורא ומפחיד ומרעיד וכו', אך עדיין לא יכול האדם לומר לך שהוא 'פחד' מאריה. כי פשוט הוא לא 'חי' את זה, הוא לא ראהו מעולם, אין לו מושג בכוחו זה מהפחד והמורא שיש כאשר רואים אותו עין בעין".

"זהו אמור בדברים שנוגעים להבנה גשמית של דברים שאפשר לראות, וכאשר מדובר בדברים שכליים, גם כן, אם האדם ילמד ויחקר בגדלות השם, אך לא מתוך חיבור והבנה אמיתית, דהיינו שלא 'יתפעל' מזה ויעורר מזה חיות אלוקית, אזי סימן הדבר שהוא עדיין לא הבין איך נראה ה'אריה' וכמה שנורא הוא, כי כאשר יבין בשכלו 'באמת' ויתחבר לדברים בעומק שכלו, אזי וודאי יתעורר לבבו באהבת השם יראת השם ודביקות השם, עד אשר בוודאי שכל רואהו יראה דוגמא אמיתית איך קרוב הדבר מאוד בפיו ובלבבו ואיך באמת נהיה כזה חיבור אמיתי, אחרי התבוננות בגדלות השם", מסביר ר' לייב ומפרש את דברי רבינו, "שכאמור השלוש ראשונות הם חכמה בינה ודעת, חכמה היא השכל שבנפש המשכלת, שהיא הנשמה האלוקית, וגדרו של השכל הוא היכולות להבין ולהשיג ענין שכלי להשיגו על נכון ולהכניסו אל תוך המוח".

"ותהליך קליטת הדבר השכלי במח האדם, הוא בשלושה שלבים, **בראשונה הוא חכמה, שהיא נקודת הבנת הדבר המושג**, דהיינו, כאשר האדם עוסק בהבנת איזה דבר, שיש לו הרבה קושיות ותמימות, ולפתע מאיר ומבריק בראשונה איזה הבנה, שהוא מרגיש שזה יפתור לו את המבוכה, והגם שעדיין לא יודע איך בדיוק זה יבאר לו, מכל מקום יש כאן נקודת הבנה שהיא נקראת חכמה, "כח-מה". שלענינו יבואר שאחר שהאדם משיג איזה הבנה, עדיין הוא שואל מה הוא, האין זה מבאר את הסוגיא".

"וכאן מגיע שלב **הבינה, שמתחיל להתבונן בנקודת החכמה, ומבארו הדק הטיב**, עד שכל פרטי הענין יבוארו לו יפה. וכח הבינה משיג לו גם להעמיק בדבר היטב, כדי להבין עד הסוף הנהיר והברור, נמצא, שהחכמה שהוא שלב התפיסה בשכל ובמות, הוא הבנת הדבר בכח, ועל ידי ההתבוננות וההעמקה בדבר, משיג את הדבר ובאה הסברא אצלו לידי ביטוי בפועל, ואז, כשמוציא את כוחו לפועל זה נקרא בשם 'בינה'. נמצא שהחכמה ובינה האב ואם המולידות אהבת השם ויראתו ופחדו".

"וכעת", מתלהב ר' לייב ומרים את תכריך הדפים בהשתוקקות, "נקרא את לשון רבינו **"שכשמתבונן ומעמיק מאוד בגדולת השם, איך הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכולא קמיה כלא חשיב, נולדה ונתעוררה מידת יראת הרומומות** במוחו ומחשבתו לירא ולהתבונש מגדולתו ית' שאין לה סוף ותכלית, ושוב יתלהב ליבו באהבה עזה כרשפי אש, בחשיקה וחפיצה ותשוקה ונפש שוקקה לגדלות אין סוף ברוך הוא והוא כלות הנפש כדכתיב נכספה וגם כלתה נפשי וכתיב צמאה נפשי לאלוקים וכתיב צמאה לך נפשי..."

"אהה, עוד יש לנו לדבר רבות מהמדריגות הגדולות שנבלעו כאן בין השית"ן, מעורר ר' לייב, "אך בינתיים, נתעורר אף אנו לאהבת ויראת השם ודביקות באלוקים חיים".

"צמאה לך ---פשי, כ-מ-ה לך בשרי"... מנגינה שובת לב ומעוררת נפש, בקעה ועלתה מהפינה הקבועה בבית המדרש, כאשר סביב השולחן ישבו בני החבורה, אחר שסיימו ללבן 'מאמר' ארוך ועמוק, וליבם נתמלא עד גדות ברגשי רוממות וכיסופין, ומאליה יצאה הקריאה המהדהדת אלפי שנים, וסוחפת עמה את לבבות בני ישראל "צמאה לך נפשי..."

כאשר שכנו הדי הניגון, נזרקה השאלה מפי חבורה, מדוע אחר ההתבוננות בגדלות השם, שהוא דבר שנוגע לכאורה לשכל האדם, מתעוררים בליבו הרגשים נעלים בכיסופין והשתוקקות לקל חי, איך משפיעה ההתבוננות השכלית, על התוצאות של לבבו.

נענה ר' לייב ואמר, "נהגה, ביארנו שהיות שהנשמה האלוקית חלוקה היא כביכול מעצמותו ית', וכפי שלמעלה שייכים עשר ספירות שנחלקים לשלוש אימות שהם מקור לשבעה כפולות שהם שבע המידות חסד גבורה תפארת וכו', כך נפש האדם, הנשמה האלוקית, נשתלשלה מעשר בחינות אלו, וממילא גם בנפש האדם ישנה החלוקה הזאת של עשר ספירות שנחלקים לשתיים, **חכמה בינה ודעת קרויים שכל, שמהותה היא, יכולת האדם להשיג להבין ולהשכיל דבר חיציני ממנו, ושבעת המידות שהם חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות, קרויים מידות, שבהם ועל ידם יכול האדם לעורר בנפשו הרגשים לדבר מסוים חיציני ממנו"**.

"העשר בחינות", שואל פנחס"ל, "הם בנפש האדם בכללות, שהנשמה האלוקית מושכת לקדושה, או שהיא בנשמה האלוקית עצמה". "יפה הבחנת", נהנה ר' לייב ואומר, מדברי רבינו מובן שעשר בחינות אלו מחולקים הם לנשמה האלוקית ולנפש הבהמית. דהיינו, שהעבודה שמוטלת עלינו, לעבוד את בוראנו ולעורר בקרבינו את השכל והמידות האלוקיים, ועמהם לעבוד את בוראנו. **לעבוד את השם במידת החסד**, שהיא אהבת השם שע"י מידת החסד יש בנפש האדם תשוקה וקירבה אל הזולת, שחסד היא השפעה לזולת, שהיא נובעת מהמשיכה וההתקרבות אליה, וממילא ממידת החסד צריך האדם להמשיך לקירבת ודביקות בהשית"ת, שהרי מידת החסד בנשמה האלוקית כולה קודש".

"כמו"כ מידת היראה, שמהותה ההיפך מחסד, - מניעת השפעה, צימצום ודין וריחוק מן הזולת, וממילא **מידה קדושה** זו גורמת ליראת השם ולפחד ממנו יתברך, כמש"כ וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק".

כן הוא **מדת התפארת**, שהיא רגש של התפעלות ורוממות הנפש הנובעת מהתבוננות בגדלות השם. כמו על דרך משל כשאדם רואה את יקר תפארת המלך בכל גדלו ותפארתו, אזי מרוב התפעלות ורוממות מתחיל לספר ולתאר שבחיו. כמו"כ היא מידת התפארת שהיא **לפאר ולרומם לאלוקינו כאשר מתבוננים בגדלותו ותפארתו"**.

"ומדוע נקראים חכמה בינה ודעת, שהם השכליים, אימות ומקור למידות", שואל משה חיים, ומיד נענה ואומר בהארה של הבנה, "פשוט מאוד, אם תתבונן תראה, שחסר הדעה לא יאהב שום דבר, או לא יפחד משום דבר, ולא יפאר שום דבר, ומדוע, כי לא מבין שאת זה צריך לאהוב, או מזה יש לפחד ולירא. כי כדי לעורר המידות להרגיש איזה דבר מסוים, צריך קודם להבין בשכל מהותו של הדבר, ואח"כ לבוא לתוצאה שהיא לאהבו. או ליראה ממנו. נמצא איפוא שהמידות הם תוצאה ותולדה מהשכל, הלא כך?"

"אם כך, גם בהרגשים האלקיים, תלוי הדבר בהבנה שבשכל, שכאשר יבין האדם ויתבונן בגדלות השם, יבוא ממנה לתוצאה של אהבתו ויראתו".

"אבל ר' לייב", שואל אזנויל בהיסוס מה, "מדוע אפשר לראות אנשים שיודעים ומבינים קצת ב'אלוקות', הם יודעים היטב לעסוק ולדוש בג'גדלות השם' ועדיין לא הייתי אומר שהם הדוגמא לאהבת ויראת השם, שכל חסיד ומבקש יסתכל ומהם יקח לעבודת הבורא".

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגליון

ידידנו הנכבד
הרב יצחק אייזיק ראזענבוים שליט"א
 לרגל שמחת פדיון הבן
 לבנו הניקן נתן דוד נ"י למול טוב ובשעטו"מ
 וה"ר שיראח ממנו ומכל יוצ"ח
 רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר
 שמחת הפדיון ביום ב' פקודי
 באילם "בית מלכה" בשעה 13:15

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' חיים שווארץ שליט"א
 חתן ידידנו הרה"ח ר' יעקב ריבל שליט"א
 לרגל נישואי בתו
 למול טוב ובשעטו"מ
 וה"ר שיהא הבניין עדי עד
 ויראה מכל יוצ"ח
 רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יואל וובר שליט"א
 לרגל נישואי נכדו
 למול טוב ובשעטו"מ
 וה"ר שיראח ממנה ומכל יוצ"ח
 רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר